

„A könyvtár, ami összeköt”

Interjú

a „Kárpát-medencei fiatal magyar könyvtárosok együttműködése” című ösztöndíjprogram résztvevőivel

2011. április végén jelent meg Kövér Lászlónak, a Magyar Országgyűlés elnökének a Kárpát-medencei fiatal magyar könyvtáros szakemberek közös munkavégzését, tapasztalatcseréjét, együttműködését támogató pályázati felhívása. A *Kárpát-medencei fiatal magyar könyvtárosok együttműködése* című ösztöndíjprogramra Horvátország, Magyarország, Románia, Szerbia, Szlovákia, Szlovénia és Ukrajna magyar könyvtárosai jelentkeztek. Az ösztöndíjat tíz pályázónak ítélték oda. Az eredetileg nyolc főre tervezett létszám ugyanis kibővült még két könyvtárossal, mivel a bíráló bizottság munkájában részt vevő társadalmi szervezetek – az Informatikai és Könyvtári Szövetség, a Magyar Könyvtárosok Egyesülete, az Egyetemi Könyvtárigazgatók Kollégiuma és az Ábel Alapítvány – képviselői javaslatot tettek további egy pályázó meghívására, és vállalták e meghívás költségeinek finanszírozását. Tizedikként pedig a doktori fokozattal rendelkező Zágorec-Csuka Juditot mentorként hívta meg az Országgyűlési Könyvtár.

A *Kárpát-medencei fiatal magyar könyvtárosok együttműködése* című ösztöndíjprogramon 2011. szeptember 1. és 30. között az alább felsorolt könyvtárosok vettek részt:

- Bednár Prokec Zita** – Szerbia, Topolya, Népkönyvtár;
Hicsik Dóra – Szerbia, Szabadka, Városi Könyvtár;
Bodnár Róbert – Románia, Kolozsvár, Biblioteca Centrală Universitară „Lucian Blaga” („Lucian Blaga” Központi Egyetemi Könyvtár);
Kiss Szende Enikő – Románia, Brassó, „George Barițiu” Megyei Könyvtár–Magyar Kulturális Központ;
Majoros Enikő Piroska – Románia, Nagyvárad, Biblioteca Județeană „Gheorghe Șincai” („Gheorghe Șincai” Bihar Megyei Könyvtár);
Roncz Melinda – Szlovákia, Somorja, Bibliotheca Hungarica, Fórum Kisebbségkutató Intézet;
Selyem Annamária – Románia, Marosvásárhely, Sapiientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Műszaki és Humántudományok Kar, kari könyvtár;

- Somi Ágnes** – Ukrajna, Asztély, Falusi Könyvtár;
Zágorec-Csuka Judit – Szlovénia, Lendva, 1. számú Lendvai Kétnyelvű
 Általános Iskola;
Zahuczky László – Magyarország, Miskolc, Miskolci Városi Könyv-
 társ és Információs Központ.

Az ösztöndíjasoknak a programok során lehetőségük nyílt az Országgyűlési Könyvtár állományának, szolgáltatásainak, működésének megismerésére. Betekintést nyerhettek az Országgyűlés munkájába is; az e témakörbe bevezető előadást Soltész István, az Országgyűlés főtitkára tartotta. Az ösztöndíjasok ellátogattak Lakitelekre, a Népfőiskolára is, ahol Lezsák Sándor, az Országgyűlés alelnöke fogadta őket. A határon túlról érkezett könyvtárosok különböző típusú könyvtárakat látogattak meg (ilyen volt a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Központi Könyvtára, illetve XXII. kerületi fiókkönyvtára, a Képzőművészeti Egyetem Könyvtára, az MTA Könyvtára, az Országos Széchényi Könyvtár, a kecskeméti Katona József Megyei Könyvtár és a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Könyvtára). Fogadta őket Bakos Klára, a Magyar Könyvtárosok Egyesülete elnöke és Fodor Péter, az Informatikai és Könyvtári Szövetség elnöke. Bartos Éva, a Könyvtári Intézet igazgatója ismertette a határon túli magyar könyvtárosok számára kidolgozott programokat. Szakmai előadásokat tartott számukra Györgyjakab Izabella a Romániai Magyar Adatbankról, valamint Bárdi Nándor történész, az MTA Etnikai-nemzeti Kisebbségkutató Intézet munkatársa. Az intézet meglátogatása alkalmával pedig Tóth Ágnes igazgató asszony beszélt a kutatási programjaikról, adatbázisaikról és kiadványaikról.

Az egyhónapos program idején az Országgyűlési Könyvtár csatlakozott a „Kulturális Örökség Napjai” rendezvényhez, amely alkalommal az ösztöndíjasok *A könyvtár, ami összeköt* címmel tartott nagyszerű előadáson mutatkoztak be a közönségnek.

A szabadidő kötetlenebb, de szervezett eltöltésére is volt alkalmuk az ösztöndíjasoknak. A program első hétvégén Szentendrére és Visegrádra kirándultak, ahol jobban megismerhették egymást, hiszen a közös élmény közelebb hozta őket egymáshoz. Később több alkalommal hosszabb-rövidebb budapesti városnézésen is részt vehettek. Megtekintették a Parlament épületének építészeti különlegességeit, értékeit. Majkó Katalin, a Képzőművészeti Egyetem Könyvtára igazgatójának a meghívására Tihanyba utaztak, az egyetem művésztelepére. Az ösztöndíjprogram utolsó napját pedig az Országgyűlési Könyvtár munkatársaival a Lупpa-szigeten töltötték, az Országgyűlés Hivatala üdülőjében.

Az ösztöndíjasok a program zárásaként egy-egy összefoglalót készítettek, amelyben összegezték a Budapesten töltött egy hónap tapasztalatait. Hazatérésük után pedig befejezik a kiválasztott témájuk kidolgozását, és megküldik a pályaműveket.

A program utolsó hetében, az Országgyűlési Könyvtár Deák-termében beszélgettünk velük.

* * *

– *Nagyon nagyok a különbségek a különböző országok, illetve területek szociológiai és kulturális sajátosságai között. Különböző könyvtártípusokból is jöttek. Mi az, ami közös, ami valamennyi határon túli könyvtár hivatása, feladata?*

Zahuczky L.: Az olvasók szolgálata az elsődleges és közös szempont, amely független az intézmény típusától vagy attól, hogy honnan érkezünk.

Somi Á.: Elsősorban az olvasók kérésének megfelelő tájékoztatás, segítségnyújtás. A könyvtár feladata az olvasó hozzásegítése ahhoz, hogy a könyvtár keresőapparátusát eredményesen használja, az állományt szükségletének megfelelően áttekintse. A könyvtár arra szolgál, hogy minden korosztályt és ízlést kiszolgáljon.

Zágorec-Csuka J.: Az első gondolatom az, hogy mindnyájan magyar nyelvű gyűjteményben dolgozunk, abból szolgáltunk.

Kiss Sz. E.: A kultúra az, ami összetart minket a Kárpát-medence különböző pontjain.

Majoros E. P.: A célkitűzéseink is lehetnek azonosak. Mindenki a saját könyvtárában a legjobban akarja az olvasók érdekeit szolgálni.

Bednárik Prokec Z.: Mindegyikünk kisebbségként él, és a kisebbségünket szolgáljuk. Magyar nyelven nyújtunk segítséget az olvasóknak a határon túl. Már a nyelvhasználatunkkal is elősegítjük, hogy az olvasóink rátaláljanak a számukra fontos információkra.

– *Röviden jellemeznék a saját könyvtárukat?*

Zágorec-Csuka J.: Az 1. számú Lendvai Kétnyelvű Általános Iskola könyvtárában dolgozom. Körülbelül harmincezer dokumentumunk van, amelynek egyharmada magyar, kétharmada szlovén nyelvű. Ez kétnyelvű iskola könyvtára, ahol a gyűjteményszervezés is kétnyelvű. Nincs elkülönítés: a szlovén könyv mellett ott van a magyar. Úgy gondolom, hogy az alapítás óta, mostanra nagyot változott a világ, változott, a magyarság is, változott, a kisebbségi magyarság is, így most már másképpen szervezném a gyűjteményt: a jobb szolgáltatás szempontjából külön nemzetiségi gyűjteménybe, adatbázisba szervezném a magyar nyelvű anyagot. Azután ki kell építeni a digitális utakat az iskolai könyvtárban, de a városi és megyei könyvtárban is. Ha nem építjük ki a digitális utakat, akkor elmaradunk. Azért is jelentkeztem erre az ösztöndíjprogramra, hogy közelről lássam a digitális gyűjteményszervezést. Semmiképpen sem maradhatunk továbbra is a saját, szűk közegünkben.

Bodnár R.: Kolozsváron az egyetemi könyvtár állománya több mint négyezer kötet, amelynek elég nagy része magyar vonatkozású dokumentum. A XIX. század végén létrejött gyűjtemény is jelentős. Azon igyekszünk, hogy ennek az értékes dokumentumállománynak minél több darabja elérhető legyen digitálisan is. Ez egyik meghatározó célja a könyvtárunknak.

Majoros E. P.: A „Gheorghe Șincai” Bihar Megyei Könyvtár enciklopédikus jellegű könyvtár. Ez azt jelenti, hogy minden lehetséges érdeklődési területet próbál lefedni, és kiszolgálja az olvasókat a kisgyerektől kezdve felnőtteken át a nyugdíjas korúakig. A tolerancia elvén működünk, azaz nem sértünk érdekeket. Tiszteletben tartjuk a magyar és a román érdekeket egyaránt a könyvtárban. Most zajlik a régi könyvek retrospektív feldolgozása. Mindenképpen jelentős fejlődési szakaszokon kell átmennie a könyvtárunknak, mert a nyugati könyvtárakhoz képest jócskán van elmaradásunk, amit be kell hoznunk.

Kiss Sz. E.: 2002-ben alakult Brassóban a Magyar Kulturális Központ a Megeyi Könyvtár keretén belül. 2006-ban kerültem oda, és ez évben a vezetőségnek javaslatot tettem, hogy 2007 januárjától működhessen saját magyar nyelvű kölcsönző is. Sikerült is az év februárjától beindítani ezt a részleget. Azóta a Magyar Kulturális Központon belül mintegy nyolcezer könyvvel rendelkezünk. A könyvtárunkban Brassó megye több folyóirata és sok egyéb kiadványa megtalálható az 1800-as évektől napjainkig. A *Brassói Lapok* összes évfolyama fellelhető. Például ezt szeretném a Kárpát-medence és a világ magyarjai számára elérhetővé tenni. Az ösztöndíjat ezért, a digitalizálás szempontja miatt pályáztam meg, amelyet remélhetőleg kivitelezni is tudok.

Selyem A.: A Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem Műszaki és Humántudományok Kar kari könyvtárában dolgozom. Viszonylag fiatal, tízéves a könyvtár. Elsődleges célunk az oktatás és kutatás dokumentációs és információs háttérét biztosítani. Mind nyomtatott, mind elektronikus formában igyekszünk az olvasók rendelkezésére bocsátani a szakirodalmat és a kiegészítő irodalmat. A továbbiakban is elsődleges feladatunk, hogy a könyvtár állományát fejlesszük, a legfrissebb irodalmat beszerezzük. Könyvtárunk az egyetem oktatóin és hallgatóin kívül igyekszik a tágabb közösség számára is elérhetővé válni: a marosvásárhelyi értelmiség, illetve más karok oktatói, hallgatói számára is. Az ittlétem célja egyrészt a követendő példának a megtekintése, másrészt a könyvtárszakmai és a személyes kapcsolatok kiépítése.

Bednárik Prokec Z.: Topolyán az önkormányzati működtetésű közművelődési könyvtárban dolgozom, ahol nagyon családias légkör van mind a kollégák között, mind az olvasóinkkal. Törekszünk arra, hogy élet és nyüzsgés legyen a könyvtárban. Igyekszünk vonzani az olvasóinkat a rendezvényekkel. Sajnos, a mai világban nagyon kevesen jönnének csak a könyvek miatt. Lépést kell tartani az igények változásával, sokszor olyan újdonságokat is felmutatni, amik nem kötődnek kifejezetten a könyvtáros szakmához, de olyan dolgok, amik miatt az emberek szívesen betérnek a könyvtárba. „Lassú víz partot mos”-elven pedig előbb-utóbb az olvasóinkká válnak.

Hicsik D.: Szabadkán, a városi könyvtárban dolgozom. Az állományunk szerb és magyar nyelvű. Amikor Budapestre érkeztem, azt hittem, hogy a mi könyvtárunk van a legrosszabb helyzetben. Nem tudjuk beszerezni a legfrissebb magyar kiadványokat, az olvasókat nehezen tudjuk megtartani. Kiderült azonban, hogy nem volt igazam, sokkal rosszabb helyzetben lévő könyvtárak is vannak a Kárpát-medencében. Ez nagy tanulság volt: mi még jó helyzetben vagyunk számos határon túli könyvtárhoz képest. A könyvtárunk olyan, mint egy mesebeli csigaház. Nagyon sok mindenünk van, csak egyszerűen nem tudjuk megragadni az alkalmat, hogy megmutassuk. Nagyon szép régi könyveink vannak, helyismereti lapok, 100–130 éves újságok. Azért volt jó ez az egy hónap, mert nagyon sok könyvtárat láttunk, és igyekeztem „ellopni” a praktikákat, hogy mi az, amit megmutatnak az olvasóknak, hogyan rendeznek be, hogyan szerveznek meg egy modern könyvtárat. Ezeket az ötleteket, illetve tapasztalatokat szeretném otthon hasznosítani.

Ronc M.: Szlovákiából, Somorjáról a Bibliotheca Hungaricából jöttem. Ez egy speciális kutatókönyvtár. Nyilvános, de célközönségünk leginkább a szakdolgozat-, disszertáció- és monográfiaírók köre. Olyan könyveket lelhetnek fel, amelyek Szlovákiában, más könyvtárakban ritkán találhatóak meg a polcokon. Gyűjtjük az 1918 óta Csehszlovákiában és később Szlovákiában megjelent, kisebbsé-

gekkel foglalkozó irodalmat, valamint a csehszlovákiai magyar szépirodalmat. Ez alkotja a törzsállományt. Ezen kívül kézikönyvek is fellelhetők. Nemcsak magyar, hanem szlovák, cseh, angol, német nyelvű dokumentumaink is vannak. Ezen kívül van egy hagyatéki részlegünk is, ami jelentős személyiségek könyveit, ex libriseit tartalmazza. Egyedülálló, mivel híres nyelvészek, irodalmárok, néprajzkutatók hagyták ránk ezeket a könyveket.

Somi Á.: Kárpátaljáról érkeztem, az Asztélyi Falusi Könyvtárban dolgozom 2009 márciusától. Könyvtáram a falu központjában található, két helyiségből áll. Állományát tekintve 5624 kötetből tevődik össze, ami tartalmazza a folyóiratokat is. A könyvtár rendszere szabadpolcos, bárki bármikor hozzáfér a különböző világ- és szépirodalomhoz egyaránt. Nyelvek szerinti megoszlása: ukrán, magyar és kisebb mennyiségben orosz könyvek is találhatóak. Külön polcon megjelölhetőek a gyermekirodalmi könyvek, folyóiratok, amik többsége magyar nyelvű. Minden korosztály számára hozzáférhető dokumentumok várják az idelátogatókat és olvasni vágyókat.

Zahuczky L.: Miskolcra jöttem, a Miskolci Városi Könyvtárban dolgozom hét éve. Hét fiókkönyvtárból áll a könyvtárunk. Az egyik legkisebbikben dolgozom, a Móra Ferenc Könyvtárban, az Avason. Közel tizennégyezer kötet az állomány nagysága. Amiért jelentkeztem erre a programra, az a kíváncsiságom. Nagyon kíváncsi voltam, milyen lehet egy ilyen ösztöndíjprogram. A másik ok pedig, hogy itt módomban nyílt a határon túli magyar könyvtárosokkal való élő, közvetlen kapcsolat kialakítására.

– Mi volt a legmeghatározóbb élmény, amit itt átéltek? Mi volt, az ami legjobban tetszett bármelyik meglátogatott intézményben? És mi volt az, amit odahaza hasznosítani tudnak?

Zágorec-Csuka J.: Kivételes lehetőség volt, hogy az Országgyűlési Könyvtár befogadott minket, és programot készített számunkra az egész hónapra. Megismer-tük a könyvtár gyűjteményét és a szolgáltatásait. Kivételes dolog, hogy egy könyvtár egy hónapig ösztöndíjasokkal foglalkozik. De az is nagy élmény volt, amikor az OSZK-ban, a Képzőművészeti Egyetem Könyvtárában, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárban, illetve a kecskeméti Katona József Könyvtárban tölthettünk el hasznos napokat, órákat. És ezenkívül még, egybekötte mindezzel, az Országgyűlés működését is megismerhettük. Ez rendkívüli! Teljesen egységben látom e két részét a programnak. Kiemelném Györgyjakab Izabella előadását. Számomra modellértékű volt az Erdélyi Magyar Adatbank. Lehet hogy kisebb léptékben, de a Muravidéki Magyar Adatbankot is létre lehetne hozni. Úgy érzem, hogy ez kicsiben adaptálható. A másik élmény a Lakitelki Népfőiskola meglátogatása. Példaértékű volt, hogy egy kis környezetben, egy lentről jövő kezdeményezés demokratikus változásokat hoz, értéket teremt és a mai napig működik. Van Lakiteleknak határon túli népfőiskolai mozgalma. Munkáját kiterjeszti a Vajdaságra, Erdélyre, és foglalkozik úgy mond, a néppel, megfelelő háttérrel adva a politikai kultúrának.

Bodnár R.: Elég sok intézményt meglátogattunk a program során. Nem szeretnék csak egyet kiemelni. A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárban érdekes volt tapasztalni a régi és az új ötvözetét: a régi épületben az új szolgáltatásokat. A Képzőművészeti Egyetem Könyvtára pedig családi hangulatot árasztott. A kecskeméti könyvtárban töltött órák is nagy élményt nyújtottak. Természetesen itt, az

Országgyűlési Könyvtárban is rengeteget láttunk, tapasztaltunk. Mindegyik más, de igen hasznos volt. A személyes kapcsolat kialakítása nagyon fontos. Mivel digitalizálással foglalkozom, különösen hasznos volt számomra Györgyjakab Izabella az Erdélyi Magyar Adatbankról, valamint Boros Ildikó az Országgyűlési Könyvtár „Digitalizált Törvényhozási Tudástár” projektjéről szóló előadása.

Majoros E.: Mindig meglepetésként ér, hogy Magyarországon sokkal gyakorlatiasabban állnak a könyvtár szervezéséhez, a könyvtárügyhöz. Nálunk ez a pragmatizmus nagyon hiányzik. Pozitívan nyugtáztam, hogy amíg eddig határon túliként leginkább az OSZK-val volt kapcsolatom, most láthattam más alternatívákat is. Ha Budapestre jön egy könyvtáros, akkor elsőként a nemzeti könyvtárat keresi fel. Most viszont eljutottam más intézményekbe is. Fodor Péternek, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár főigazgatójának a személyisége nagyon szimpatikus volt. Az ottani munkaszervezés, munkaszervezet pedig olyan pozitív, nyugatias minta, ami dicsérendő, és nem tudom, hogy valaha sikerül-e egy ilyen méretű és típusú könyvtárat Romániában létrehozni. A Képzőművészeti Egyetem Könyvtárában meg tapasztalhattuk, hogyan működik egy alkotóműhely, hogyan találják meg a fiatal művészek a helyüket egy világvárosban, és a képességeiket hogyan tudják kibontakoztatni. Ez nagyon nagy dolog! Kecskemét városa pedig azért volt nagyon érdekes, mert láttuk, hogy egy közösség képes fenntartani egy megyei könyvtárat rendeltetészerűen. Szervezett munka, jól átgondolt feladatszervezés volt, amit ott láttunk. Ez sokat segít nekünk abban, hogy ha hazamegyünk akkor elmondhassuk, hogy így is lehet csinálni: gyakorlatiasabban, átgondoltabban, szervezettebben.

Kiss Sz. E.: Nekem nagy tapasztalat volt a budapesti könyvtárak látogatása. Budapesten minden könyvtárat jól szervezettnek, kiválóan ellátottnak láttam. Brassóban ezt elképzelhetetlennek tartom. Nehéz bármit is kérelmezni, benyújtani vagy bármilyen módon igényelni, mert úgysem fog megvalósulni az, hogy egy ilyen színvonalú könyvtárat létrehozzunk. Akár a könyvvállomány viszonylatában, akár más szempontból. Mert a többség az mindig több!

Selyem A.: Az nyújtott pozitív benyomást, hogy a könyvtárosok nagyon nyitottak. Ez komoly pluszt jelent. A könyvtár fizikai megjelenése mellett nagyon fontos, hogy a könyvtáros személyisége milyen. A saját könyvtárámban megvalósíthatónak tartom a szolgáltatások minőségének javítását. Valószínű, hogy az olvasók megtartásának és az új olvasók bevonásának ez a kulcsa. Fodor Péter főigazgató úr egy mondatát idézném, amely nagyon megragadott. Azt mondta, „*Ha a könyvtárban valamilyen probléma vetődik fel, akkor azt feladattá kell formálni.*”. Ez szinte jelmondat lehet számomra.

Bednárík Prokec Z.: Csatlakoznék Annamáriához, mert a könyvtáros személyisége tényleg az egyik legfontosabb tényező. Amikor megérkeztünk, az Országgyűlési Könyvtár munkatársai olyan melegen és barátságosan fogadtak minket, hogy rögtön szinte családias légkör alakult ki. Amellett, hogy könyvtárosként szakmailag segítettek minket, emberként is mellettünk voltak, ami szerintem már nem tartozott szorosan az ösztöndíjprogramba. Ez már szívből jött, és ez nagyon pozitív tapasztalat volt. Sok újat tanultam a könyvtárszervezéstől kezdve a digitalizálásig. Arra fogok törekedni hogy minél több dolog megvalósulhasson nálunk is. Most már nem úgy beszélhetünk róla, hogy van egy ötletem, amit jó lenne megcsinálni, hanem láttam valamit, ami Budapesten vagy máshol működik, és azt szeretném megvalósítani.

Hicsik D.: A legnagyobb pozitívuma ennek az egy hónapnak, hogy ennyi ideig itt lehettünk a Parlamentben, amit eddig csak tévében láttunk. Karzatlátogatáson voltunk az ülésteremben, házbizottsági ülésen is voltunk, a bizottságok működéséről hallottunk.

Nem tudok egy dolgot kiemelni a tapasztalatok közül. Most úgy érzem, hogy mindent meg akarok valósítani, amit láttam, aztán majd meglátjuk, hogy mi valósul meg belőle. De ezt így kell csinálni: nagyot kell álmodni, aztán örülünk annak, ami megvalósul belőle. Semmi sem olyan, amit ne lehetne megcsinálni nálunk is. Az itteni könyvtárosok is emberek, ha ők meg tudták csinálni, akkor mi is meg tudjuk. A legnagyobb döbbenet számomra, hogy itt is akkorák a könyvtárak, mint nálunk, itt is annyian dolgoznak, mint nálunk. Kérdés, hogy akkor mi is az, ami annyira nem megy nálunk? Talán az egyik fontos tényező, hogy mi többnyelvű környezet vagyunk. Szerb, horvát, magyar állományunk is van. Fizikailag több könyvtár létezik egy térben. Azt hiszem, hogy ezt majd „feladattá kell formálni”! A másik pedig a kapcsolatépítés, ami nagyon fontos. Itt kapjuk, alakítjuk ki azokat a kapcsolatokat, amelyek által be tudjuk szerezni a magyarországi dokumentumokat. Azután Szerbiában nincs magyar nyelvű könyvtáros képzés. A szakvizsgát szerbül tesszük. Nagyon fontos magyarul is megtanulnunk a szakkifejezéseket.

Ronczi M.: Nagyon sok pozitív benyomásom volt. Ide-oda kapkodtam a fejemet! Csodálatos könyvtárakba jártunk. Felettébb kedves emberekkel találkoztunk, akik a szakmájukban is szinte csúcsteljesítményt nyújtanak. Az olvasótermeken ámultam el leginkább. Rádöbentem, hogy a mi olvasótermünk még messze nem az, aminek lennie kellene, és a könyvtárunk sem az, ami lehetne. Nemcsak a könyvek és a folyóiratok terén kéne otthon lenni, hanem az internet világában is, és egyéb szolgáltatásokat is kell nyújtani. Ebben még van mit fejlődnöm nekem is és a könyvtáramnak is. A pozitív példák, amelyeket az egy hónap alatt láttunk, ösztönöznek arra, hogy ne ragadjunk le a XX. században, hanem lépünk át tényleg a XXI.-be.

Somi Á.: A sok szép látvány megkapó, és ami minden könyvtárban alapvető funkció: a rendezettség, a számítógépes programok, amelyek segítséget nyújtanak az olvasóknak, és a látogatóknak. Amit szeretnék megvalósítani és hasznosítani, az a számítógépes programokkal – adatbázisokkal, katalógusokkal – való munka.

Zahuczky L.: Rengeteg pozitív élményt jelentett számomra az ösztöndíjprogram. Sok mindent elmondtak már az előttem szólók, ezért csak néhány dolgot emelnék ki. Megfogott, hogy Fodor Péter főigazgató úr milyen érdekérvényesítő képességgel rendelkezik a fenntartó felé. Nagyon tetszett, hogy a Képzőművészeti Egyetem Könyvtárában és a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Könyvtárában a kulisszák mögé is betekinthettünk. Szívélyesen, szinte családtagként fogadtak és kísérték minket mindkét, de azt hiszem, ahol csak jártunk, az összes helyen. Fontosnak tartom, azt is, hogy ezalatt az egy hónap alatt személyes kapcsolatok alakulhattak ki, nemcsak köztünk, ösztöndíjasok között, hanem ösztöndíjasok és aktuális „vendéglátóink” között is.

– *Milyen az egyesületi élet az adott országban? Részt vesz-e benne?*

Zágorec-Csuka J.: Szlovéniában működik a Szlovéniai Könyvtárosok Egyesülete. Hasonlóan épül fel a szervezete, mint az MKE-nek. Vannak regionális szekciói. Tagja vagyok ennek az egyesületnek és a Muravidéki Regionális Egyesület-

nek is. A Muravidéki Nemzetiségi Iskolai Könyvtárosok Szekcióját én hoztam létre, és vezetem, mivel a régió legnagyobb iskolai könyvtárában dolgozom. A Könyvtáros Egyesület nemzetközi kapcsolatainak a szekciójába is beválasztottak.

Ami hiány, hogy, kevésbé ismerem a digitális utakat, adatbázisokat és a digitális könyvtárügy különböző lehetőségeit. Talán az Informatikai és Könyvtári Szövetséggel kéne kapcsolatunkat kialakítani.

Bodnár R.: Romániában a Romániai Magyar Könyvtárosok Egyesülete működik, amelynek régóta tagja vagyok. Idén éppen Kolozsváron volt a vándorgyűlésünk. Szervezetünk a Könyvtári Intézettel együttműködve különböző szakmai képzéseket szervez.

Kiss Sz. E.: 2006 óta vagyok tagja a Romániai Magyar Könyvtárosok Egyesületének. Három vándorgyűlésen vettem részt. Kiemelném Kopacz Katalin elnök és Kiss Jenő, az előző elnök szerepét, munkásságát, akik nagyon sokat tettek és tesznek a romániai magyar könyvtárosokért. Idén részt vehettem egy kihelyezett csíkszeredai képzésen, kiadványszerkesztés témában, amelyet a Könyvtári Intézet szervezett.

Selyem A.: A Könyvtári Intézet kihelyezett tanfolyamain való részvétel egyedüli lehetőség sokak számára, ami a magyar nyelvű szakmai képzést illeti. Tagja vagyok a Romániai Magyar Könyvtárosok Egyesületének, rendszeresen részt veszek a vándorgyűlésein.

Bednárik Prokec Z.: A topolyai Népkönyvtár tagja a Kapocs Könyvtári Csoportnak. Rajtuk keresztül mi, vajdasági könyvtárosok tudunk találkozni egymással is, az anyaországiakkal is. Számos képzést szerveznek a Könyvtári Intézettel együtt, ezek közül Payer Barbara előadásait emelném ki.

Hicsik D.: Könyvtárunk is tagja a Kapocsnak, csak nehezen jutunk el képzésekre. Emellett egyszer kaptunk kártyákat, hogy a Szerbiai Könyvtárosok Egyesületének is tagja vagyunk, de ennek nem látom hasznát magyar könyvtárosként.

Ronczi M.: A Szlovákiai Magyar Könyvtárosok Egyesületének a tagja vagyok. Két éve vagyok könyvtáros, ezért még nincs sok tapasztalatom. A somorjai Zalaibai Zsigmond Városi Könyvtárral egy épületben vagyunk, és az ottani kolléganőktől tudom, hogy főleg a nyugati régióban, a Csallóköztől Érsekújvárig, Ipolyságig bezárólag vannak az aktívabb tagok. Innen érkeznek a Könyvtári Intézet által szervezett továbbképzésekre is legtöbben. Mindkét évben részt vettem ezeken a képzéseken.

Somi Á.: Nem vagyok tag, de szeretnék, mert nagyon sokat olvasok a Kárpátaljai Könyvtárosok Információs Egyesületéről, remélem, a jövőben én is aktív tagja lehetek.

Zahuczky L.: 2004 óta vagyok egyéni tagja az MKE Borsod Megyei Szervezetének. Idén januártól vezetőségi póttagja vagyok a területi szervezetnek, valamint megírtam az egyesületünk történetét is az MKE 75 éves jubileumi könyvébe, amely Bényei Miklós szerkesztésében látott napvilágot.

– *A könyvtárak ma paradigmaváltást élnek át. Marad-e a könyvtár „könyvmúzeum” vagy egy elektronikus információszolgáltató-hely lesz, illetve közösségi tér? Hogyan látják a könyvtárak jövőjét?*

Zágorec-Csuka J.: Szerintem minden embernek, közösségnek, nemzetnek van egy arca. Szellemi arc, amit maga teremt meg önmagának. Nem hiszem, hogy

vészhelyzet volna a fenti kérdésben. A határon túl az emberek ragaszkodnak a gyökereikhez. Hiszen mi más marad?! Kitarulkozunk-e az Európai Uniónak, és teljesen elveszünk? A szellemi arculat megőrzése, a helyi identitás, a klasszikus irodalom, annak a kultúrának, amit mi magunk teremtettünk, megőrzése nélkül nagyon légüressé fog válni a tér. Egy út és hivatás van: a megteremtett szépirodalmat, helytörténetet a könyvtár hivatott őrizni. És a történelem nem most kezdődött! Nekünk pedig speciális történetünk van Trianon óta. Olyan, amilyen, de a mienk! Ezért azt gondolom, hogy helyi adatbázisokat kell építeni helyi gyűjteményből, amelyek segítenek eligazodni és megmaradni. Erre nevelni is kell! Az Európai Unió akkor lesz identitás- centrikus, ha lesz európai identitás. Egyelőre azonban nincs! A kisebbségi létben akkor lesz kisebbségi identitás, ha erre neveljük a gyerekeinket. A könyvtárnak dokumentáló és nevelő szerepe van. Ezzel nem lehet probléma.

Nem tudom, hogy az Európai Unió mostani lehetőségei között mennyire tudná a mi munkánkat, nemzetéptítésünket segíteni. Erről is lehetne gondolkozni. Itt, az Országgyűlési Könyvtárban hallottunk előadást a Digitalizált Törvényhozási Tudástárról. Számomra jó példa volt, hogy az Országgyűlési Könyvtár európai uniós projekt által kétmillió oldalt tud digitalizálni. Talán egyszer mi is eljutunk oda, hogy ezeket a forrásokat igénybe tudjuk venni. Ezeket az utakat mi még nem járjuk, nem tiszta előttünk a kép. Nem tudjuk, hogy melyik országon, Magyarországon vagy Szlovénián keresztül tudnánk lépni. Ezekről a lehetőségekről még keveset tudunk.

Bodnár R.: Szinte elképzelhetetlen, hogy a közeljövőben a könyv „kihalna”. Inkább megmarad a könyv is, a könyvtár pedig szolgáltat elektronikus dokumentumokat velük együtt. Illetve egy találka- és szocializáló helyé is válik. Hiszen az egyetemisták sem csak azért mennek könyvtárba hogy tanuljanak, olvassanak, hanem hogy találkozzanak az évfolyamtársaikkal. Egyre több nyílt térre, kávézóra lehet szükség. De a könyv is ott lesz! A könyvtár szerepe még az is, hogy minőségi információt szolgáltatson. Hogy válogasson, mit digitalizál, mit szolgáltat elektronikusan az olvasók számára.

Majoros E. P.: A könyvtárnak olyan helyé kell válnia, ahol otthonosan mozog az ember. Egyszerűen bemegy és információhoz jut, képes ott eligazodni. Szerintem a klasszikus irodalomnak is fontos szerepe van, hiszen egy klasszikus irodalmi szöveg soha nem változik, állandó marad. Az információ viszont folyton változó. A könyvtár tehát a maradandóság szimbóluma is. Romániában olyan problémák vannak, hogy egy középiskolai diáknak olykor gondot jelent a szövegértés. Fennállhat a veszélye annak, hogy egyszer csak egy hírközpontú világban ébredünk, viszont a hírek szövegeit nem tudják majd értelmezni az emberek!

Kiss Sz. E.: A brassói Magyar Kulturális Központ 2002-ben úgy lett létrehozva, hogy – szó szerint – a kultúrát vittük be a könyvtárba. Író-olvasó találkozókat és hasonló kulturális programokat szerveztünk. 2006 után létesült a magyar kölcsönző. Persze még mindig vannak különböző rendezvények. A könyvtár jövője? Én mindig a nyomtatott könyvvel vagyok barátságban. Újságot szeretek kézbe venni az internetes újságok helyett. Szeretem a könyv szagát. Viszont az is elképzelhető hogy húsz év múlva a könyvtárakban robotok fognak dolgozni, azok lesznek a „felügyelők”.

Selyem A.: Az információt csak az tudja értelmezni, akinek van mélyebb tudása, műveltsége. Enélkül az információval nem sokat tud kezdeni. Hogy a jövőben

a nyomtatott vagy az elektronikus dokumentum fog dominálni? Most Moldován István, a Magyar Elektronikus Könyvtár vezetőjének megállapítása jut eszembe. A napokban mondta, hogy tulajdonképpen még mindig a könyv az a forma, amely igazán maradandó. Az elektronikus formák rövid életűek. Az öt vagy tíz évvel ezelőtt megvásárolt elektronikus dokumentumok használhatatlanok, míg egy több száz éves könyv ugyanúgy használható. Azonban léteznek olyan dokumentumtípusok, például a napisajtó vagy bizonyos folyóiratok, amelyek esetében az elektronikus forma valami pluszt tud nyújtani egyrészt az elérhetőség gyorsasága, másrészt a kereshetőség könnyűsége miatt. A helyes út arrafelé vezet szerintem, hogy a két forma között egyensúly legyen. A könyvtár közösségformáló szerepe ettől a kérdéstől független. Ez a szerepe viszont a társadalom számára fontos tényező.

Bednár Prokec Z.: A klasszikus irodalom nem megy ki a divatból, hiszen a klasszikus zene sem megy ki a divatból attól még, hogy új zenei irányzatok jelennek meg. A két forma, az elektronikus, illetve a papíralapú nem zárja ki egymást. A könyvtár akkor igazán jó, ha közösségi színtérként is működik. Nyitott legyen, az emberek szívesen járjanak oda.

Hicsik D.: A könyvtárunk eddig is úgy működött, mint egy közösségi színtér. Ami az információt illeti: ha az ember nem tud szelektálni az információk között, akkor előbb-utóbb meg fog hülyülni. Nálunk egyre gyakoribb, hogy nem fizetik elő a kábeltévét, mert felesleges, hiszen ami fontos, ahhoz az információhoz hozzá fog jutni az ember más forrásból. A könyvtár feladata pedig az, hogy kiválogassa és összegyűjtse a maradandó információkat.

Ronc M.: Azzal, hogy fiatalok internetezni mennek be a könyvtárba, megkezdődhet a nevelésük, a könyvre nevelésük. A könyvtárosnak fontos feladata van abban, hogy olvasóvá nevelje őket. A különböző közösségi portálokon való megjelenése a könyvtáraknak arra is alkalmas, hogy a fiatal korosztályokat elérjék.

Somi Á.: Mivel Ukrajnában nem fordítanak elég figyelmet és pénzt a könyvtárakra, ezért csak reménykedünk, hogy még marad a könyvtár, és mi magunk próbáljuk fenntartani a könyvtárat, például azzal, hogy minél több olvasónak tudunk segítséget nyújtani.

Zahuczky L.: A web 2.0 szolgáltatások, az akadálymentes környezet – akár az épület vagy a honlap – és ugyanígy a közösségi funkciók is rendkívül fontosak. A Portál-program felénél tartunk. Az abban kitűzött célok, ha nem is maradéktalanul, de megvalósulhatnak, és jó úton haladnak.

– *Utoljára, de nem utolsó sorban mint a sajtó képviselői, arra lennének kíváncsiak, hogy mennyire ismerik és olvassák a magyar vagy az adott ország nyelvén a sajtót?*

Zágorec-Csuka J.: Mivel kétnyelvű környezetben élek, tudatosan próbálok mind a két kultúrát párhuzamosan fejleszteni. A szlovén sajtóban is publikálok. Írtam szlovénul a magyar könyvtáros társadalomról és könyvtári rendszerről. Publikálok a Könyv, Könyvtár, Könyvtárosban és a Könyvtári Figyelőben, a Könyvtári Levelező/lapban is. Mivel doktori képzésre jártam, a publikálás „előírás” is volt.

Bodnár R.: A mi könyvtárunkba is jár a román és magyar sajtó. Más országokból is járnak a könyvtárüggyel foglalkozó kiadványok. Érdekes megfigyelni és összehasonlítani, hogy egy-egy országban milyen aktuális témákkal, problé-

mákkal foglalkoznak éppen. Érdemes lenne megvizsgálni, hogy melyik országban mik az aktuális problémakörök, mennyire más, mennyire változó országonként.

Majoros E. P.: Inkább az interneten keresztül olvasok szakajtót. A könyvtáros munka pszichológiai vonzata az, ami igazán érdekelt.

Kiss Sz. E.: Ismerem a 3K-t, a Könyvtári Figyelőt. Rajta vagyok a levelezőlistákon, mind a magyar, mind a román könyvtárosok levelezőlistáim.

Selyem A.: A 3K-t, a Könyvtári Figyelőt és a TMT-t járjuk. Ahogy időm engedi beleolvasok ezekbe a folyóiratokba. A Katalisten is fenn vagyok. A román könyvtárügyről kevesebbet tudok, arról inkább csak az internetről tájékozodom.

Bednárk Prokec Z.: A 3K-t és a Könyvtári Figyelőt járjuk. Természetesen interneten keresztül is tájékozodom. A szerb könyvtárügyről keveset tudok, nem igazán képviseltetik magukat. Inkább a magyar vonatkozású szakajtó felé fordulok.

Hicsik D.: Mivel magyar olvasókkal találkozom, a magyar szakajtót olvasom. Általában interneten szoktam követni. Az olvasók érdeklődése és a nyelv kizárja, hogy a szerb szakajtót olvassam. Ha például találok egy addig ismeretlen Csáth Géza-riportot vagy Kosztolányi kézírását tartalmazó könyvet, akkor nyilván a magyar olvasót az fogja érdekelni.¹

Ronczi M.: A mi könyvtárunk a 3K-t és a szlovákiai szakajtót járja. Az épületben található a somorjai városi könyvtár, ahova a szakajtó nem jár, azt rendszeresen tőlünk viszik el.

Somi Á.: Az ország nyelvén sok folyóirat, szaklap található és bárhol beszerezhető, de magyar nyelven nem igazán jelennek meg. Magyarországi vagy internetes böngészés útján tudunk ismereteket szerezni, de nem minden használható az adott országban, ahol élünk. Minden országnak megvan a saját maga szakmai alapkonceptiója.

Zahuczky L.: A városi könyvtár valamennyi tagkönyvtára előfizetője a 3K-nak. A Könyvtári Levelező/lap négy helyre jár nálunk. Amit nagyon sajnállok az az, hogy a Könyvtári Figyelő összesen csak kettő, a TMT viszont egyetlen könyvtárunkba sem jár. Ezekhez legtöbbször a II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtárban és a Miskolci Egyetemi Könyvtárban jutok hozzá. Rendszeresen olvasom a KATALIST-et. A LISA²-t és a LISTA³-t is használom egyetemi tanulmányaim során.

– Köszönjük a beszélgetést! És kívánjuk, hogy a Magyarországon szerzett tapasztalataikból minél többet tudjanak odahaza hasznosítani!

Mezey László Miklós–Pegán Anita

---

1 Az ösztöndíjprogram után Bednárk Prokec Zita és Hicsik Dóra egy könyvtáros blogot indított el: „Könyvtár, ami körbevisz” címmel, az alábbi internetes oldalon: <http://konyvtar-ami-korbevisz.blogspot.com/> A blogon könyvtárosoknak szóló ötletek, könyvtárak bemutatása található sok képpel, könyvtárosoknak és minden érdeklődőnek.

2 LISA – Library and Information Science Abstracts

3 LISTA – Library, Information Science & Technology Abstracts